

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.18. Bene declaravit Daud gratiæ efficaciam, at melius Christus, dicendo: Dedisti mihi, vt faciam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

osculari manum. osculet manum meam: est enim iniquitas maxima: in superlativo gradu; & negare, & auferre supremo, altissimoque Deo, quod illi proprio iure conuenit: quid hoc? an tantum hoc scelus, si quis manum suam fuerit osculatus? Vix paucis omittis dicere, tibi manum exosculor. Sublime mysterium quando aliquid ab altiore, eos recepisse volumus indicare, dicimus: manum tuam exosculor: quocirca propriam si quis manum fuerit osculatus, eo ipso protestatur, quod ab illa procedat, quod bene actum gratulatur, illique sine actione, referenda, gratiarum. O sacrilegam contra Deum, prodicionem, operis boni, quod fecisti, manum suam laudem adscribere: quantum enim in hoc tui arrogas manibus, tantum diuini derogas negalque manibus. De hoc arguit merito Saul: *Qui haec fecit manum.* Porro non sic David, non sit humilis ille rex: *Qui in omni opere confessionem dedit sancto, &c.*

X. Scipium de eo circumfertur, quod insignem de Moabitis Dei sui que hostibus triumphum celebrat: superato Rege Adarezet, captis mille septingentis equitibus, & viginti millibus pedibus, subiecta viciuque Syria, prostratis ex hostibus viginti duobus millibus, aliisque captiuis quam plerimus in valle Salinarum. Accum erexit triumphalem tantarum symbolum, victoriarum. Hoc ita intelligit Lyra ex communi sensu Hebraeorum, illis verbis indicari. *Fecit sibi David nomen, cum reuertetur capta Syria* cui iustitiam Abulenti. *Quid agis Rex sapientissime? Formidam erigis tuis celebrandis victorijs? An damnationis Saul non meministi, cuius que ratio fuit alia, quam similis fortis erectio? Sic est, illi namque ruinae fuit occasio, nati vero salotis: sed Saul arcum constituit, triumphum gloriam suam adscribens manibus, unde & manum in eius fastigio iussit altissimam collocari: Verumtamen non ego meam, sed Dei exaltavi subsidiariam: opinor autem quod in arcu depuxerit Dei brachium, ut omnes intelligerent, illi ut causa principali victoriae palmam referendam. Similiter & Moyses, alterum & significat obtenta mirabili illa contra Amalecitas victoria; ut in Exodo legitur. Erant illi numero propensio-*

Exo. 17. XI. Similiter & Moyses. quod manus tali vigore protulit in altum, ciatas, ut dum eas demitteret, populus Dei terra vertebat, sin autem attuleret, victoria laetus potestetur, tandem illam adeptus est vt illustrem, ita Hieron. Bap. de Lanza. Tom. III.

mirabilem. Ilico ad celebrandum tantae victoriae triumphum altare constituit, quod primum omnium fuit a Moyle erectum ex opinione Cajetani, Deoque in illo sacrificium obtulit pacificum in gratiarum actionem, ipsum autem altare cognominauit: *Domus vocatus montem.* Exo. 17. Hebraeo, vt notat Lyran, scribitur: *Lebona voffi,* id est: *Domus vocatum mentem* eius rationem Moyses subiungit: *Qua manus solus Dominus.* Sic legit Caser. & Lyoman; Licet vulgata habeat: *Manus solus Dominus,* & utrumque tibi conuenit, q. d. Deo hoc erigitur altare, quia victoria, quam retuli, opus est solius Dei manum referendum: haec illa est, quae de hostibus triumphum operata est illustrissimum. Quomodo? An non opus hoc fuit manuum Iosue praestantis, imo & tuarum quas orando et lumines exultantibus? Non ab uno: verum quantum haec boni operata sunt, de manibus processit creatoris, prout ipse principaliter gloria consecratur, ipsi laus deferatur scriptura. Item hoc indicare voluit Abraham, si D. Chryst. credimus quando fugatis viciisque quatuor Regibus de victoria sua cum Melchisedech Rege Salem colloctus ait illi: *Laus ad te habet manum meam,* quasi Deo victoriae laudem assignauit, ac dicendo: *Victoriam ac triumphum operatus est ille ineffabilis virtute.* De hoc David omnium ore commendatur.

III. *Reue declarasti David gratia respiciam, armelius Christus dicendo: Dedit mihi, vt faciam.*

I. *N omni opere confessionem dedit sancto.* Probat non sicut David quantum Deo teneretur, in omni bono quod faciebat, quodque esset ipse agens principale. Et ipse Deus, qui submissimam illi diuinitatem notiam insidit mysteriorum gratia, pariter illi contubus in eadem efficacia scientiam, ita vt breuioribus ac magis significatis nemo verbis hoc dixerit ac declarauerit ingeniosus. Ea deinde ratione hoc ipsum milles repetit, fueruntque in aeterna illa verba, quae tantopere SS. Concilia & SS. Patres expendunt. *Quod in gloria virtutis cordium tuorum, & in bonis placitis tuis exaltabitur cor meum ad te.* q. d. Tibi Domine, laus deferatur & honor bonorum omnium, quae Sancti tui patrarunt: est etenim hoc omne opus tuum, cuius virtus est eorum auctor, si namque eam habeat voluntas vt consentiat, si vestram acceperit inspirationem, si sese ad bonum

Exo. 17. 2

II

XII

Abraham Deo victo-
ria lau-
adscript
Gen. 14. 22
D. CHRYS
Ho 15. in
Gen.
T. 1.

III

48

II. 88. 14.

I. Deo bono-
rum om-
niu debe-
tur laus.

num determinet, & tua bene utatur virtute, libertate scilicet, hoc opus tuum est, tu namque ille, qui tua divina gratia, ad hoc eam excitat efficaciter, quocirca tibi debetur omnis laus, omnis gloria, omnis gratiarum actio. *Et in beneplacito tuo exultabit cornu nostrum.* Divina sunt hæc omnino verba, nec vnum nobis suppetit verbum quo vel pro debito declaremus illius verbi; *In beneplacito, energiam*, quo S. Pagina frequenter utitur, ut meram gratiam, & liberam Dei exponat voluntatem, qua sine nostris meritis concurret, vnde dicimus, quod liberam significet voluntatem, quæ verò suo liberò, & solo beneplacito operatur.

II. Voluntas nulla potest cogere creaturam.

III. Debilis est omnino ad bonum.

IV. Deus illa ad hoc efficaciter movet.

Hæc ea est, inquit David cuius auxilio nostra se vires erigunt, & hoc est cornu. In omni creatura nullum potentius robur, quam in libera voluntate: quia, sicut ante diximus, nulla est in aliqua creatura potentia, nec in omnibus simul, etiam hi caelestes illi spiritus, ac demones continent, quæ movere ac determinare possit illam efficaciter: etenim nulla potest creatura intrinsecò in illa libera voluntate quidquam operari, illam sua actione efficaciter movendo: solum hoc potest illi representare bonum aut malum, eo modo quo prædicatores. Hæc liberæ voluntatis potentia licet magna sit, adeo tamen debilis est, ut per se ipsam animam nequeat ad bonum elevare. *Non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis*, (asserit Apostolus) *quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.* Expende, sic te monet Ecclesiæ lumen D. Thom. quod faciendum, est illud cogitare, & hoc minimum est omnium. Sed nec hoc quidem præstare valet, (inquit Apostolus) *tuus relictus viribus: quamvis enim tanta sit liberæ tuæ potentia voluntatis, ut nullus ei vim inferre queat, attamen vires non habet, quibus se attolat nec ad minimum quidem eius absolute quod bonum est, si sua Deus gratia illam non corroboret, addatque potentiam.*

Si igitur voluntas ad cogitandum uti aliquid boni faciat, vires non habeat sufficientes, quæ præceperat ratione illas habeat, ad bonum operandum? Nullas habet omnino. Qui vires illas colapsas restituit, Domine mi, tu ipse es, & hoc tua libera mensaque voluntate. *In beneplacito tuo exultabit cornu nostrum:* Vt tu liberam istam Deus illa ad hoc efficaciter movet.

ferre, illamque cogere, tua soli virtuti, gratiaque reservatur. Cum igitur quiddam boni sit, tuum sit opus, & de tua procedat misericordia, libertate emanet voluntate tibi gloria tibi que laus adscribatur, mihi vero culpa culpæ omnium quas commisi, etiam in singulari imputetur. Illarum enim omnium ego causa sum totalis & integra, cum ego me ipsum ad illas determinaverim, ut autem ad illas mea determinaretur voluntas efficaciter, ipsa primum existit principium, cum tu Domine illam ad hoc non moveres. Attamen tibi laurea deferatur omni boni quod ipsa perficit: tu namque es, cuius virtute illa operatur, consentit, legem determinat, ita ut consensus illi, ac libera determinatio gratiæ tuæ opus esse censetur.

Hoc est quod Dominus indicare voluit verbis illis crebro repetitis: *Perdite Iam Israel, tantummodo in me auxilium tuum.* Hæc est illa divina gratiæ efficaciam, quam eiusdem ipse auctor Christus Iesus secundum quod homo, confitetur illis verbis: *Mea doctrina non est mea; quam subtiliter declarat in alijs quæ dixit ad ultimum vitæ propeans terminum: quæ ut talia prudentia debent perpendi plane singulari, & quamvis illa Sancti omnes considerent, est nihilominus admirabilis illa Doctoris Angelici consideratio, qui ut læto D. Augustini caniturus, imo etiam singulariter D. Pauli, omnium prædicatorum efficaciam gratiæ principalis, illa perdoctè declarat. Christus Dominus iam passioni suæ victurus, peractis illis operibus, quæ toto vitæ suæ decursu fecerat admirandis, Patri coelesti gratias pro illis agit iustissimas, atque inter alia sic ait: *Eater, ego te clarificans super terram, opus consummavi quod dedisti mihi, ut facerem.* Repertus operatur eum hoc dixisse de opere suæ prædicationis, quod iam Dominus absoluerat, quo Patrem suum glorificavit, eum mundo manifestans: hoc enim videtur indicare, subiungens: *Patrem manifestavi nomen tuum hominibus: quamvis enim per nomen, quo Deus vocabatur, iam populo notus affatim esset Iudæorum: Notus in Iudæa Deus, non tamen per nomen illud, quo Pater vocabatur, iuxta illud quod SS. Trinitatis spectat mysterium, cuius communis Iudæorum populus per exiguam habuerat notitiam: explicetam: D. Aug. D. Chrysolto. D. Cyrill. & alij interpretantur hæc verba de opere redemptionis, quod se dicit consummasse, iuxta D. Thom. *Opus consummavi: quia infra breve horatum spatium illud ad finem deduceret, die altero motiens crucifixus.***

49. 13. 91

In 2. 17. 10. annis.

Ioan. 17. 4. V. Christus gratia auctor.

1. sal. 75. 22

in veritate hostis esse committis; cum illi derogas principale. Fateris à Deo diuinâ suâ gratiâ liberam datam tibi fuisse voluntatem, & ad operandum potestatem. Si tantum hoc te diuine debere gratiâ faceris; nimis parum agnosces: quia in substantia tantum confiteris quod tibi Deus operandâ dedit potestatem & principium; liberam scilicet voluntatem; porro actualiter operari, & consentire voluntatem, illamque se ad hoc determinare, diuinâ derogas gratiâ, illudque tibi sacrilegus attribuis; tunc vultus, tuncque voluntati. Itaque Deo eiusque gratiâ tantum tribuis iustificationis, tuncque bonorum principium: eo quod tibi potentiam dedit voluntatis, ac possibilitatem libertatis: tibi vero, tuncque voluntati temerarius ascribes ipsam opus actualiter efficere, ipsumque operari. Et secundum hæc, Deo solummodo debebis operis principium, scilicet potentiam: tibi vero perfectionem eius, confirmationem, firmitatemque gratularis, Deo tantummodo debebis, quod tibi potentiam dedit, qua te possis iustificare: tibi vero iustificationem debebis actualiter. O te perfidum hæreticum: Dic enim Christo: *Opus consummaui quod dedit mihi, ut faciam.* Cuius D. Paulo confitente: *Ipse est qui operatur in vobis.* & velle & perficere pro bona voluntate: Hoc consulta opera resoluit D. August. verum doctrinâ hinc arguente: vultum faciens anationiam, quæ a perfecte facientium opus aliquod bonum interueniente potentia voluntatis ad operandum: eiusdem determinatio, vultus illud operari, & ipsa actualis operatio, quæ conuenit vt claudis 47. & seq. committat us. Hæc omnia præclatis doctrinâ Tom. 7. misque verbis comprehendit D. Bern. *Deo fuit D. BERN. mihi necessaria (inquit ille) doceri & curari. Tu Tract. de quidem homo recte consultis ignorantiâ s. d. si velle gra. & l. rum tenet Apostolus) Spiritus adiutorium infirmitatem nostram, unus vero, qui mihi per os tuum ministrat consilium, ipse mihi necesse est ministrat per Spiritum sanctum adiutorium, quo valiam implere quod consulto, Ecce enim iam ex eius vultu velle adiacet mihi, perficere autem non inuenio: s. d. nec aliquid quando me inuenturam consilio, nisi qui dedit velle dei & perficere pro bona voluntate.*

X.
Obiectio aduersarij retunditur.
Si mihi obieceris: quod si diuina gratia, et sique efficax auxilium sit quod meam moueat voluntatem, sine quo opus ex integro bonum non perficiam, igitur culpa mihi nulla est, si illud non egero, cum liberum non sit agere vt Deus me mouere velit efficaciter, remitto ad sapientiam patrum D. Thom. qui ad omnia argu-

menta, quæ contra hos obijci possunt, in forma Metaphysicæ & Theologicæ eleganter respondet. Noueris autem ex D. August. respondente arguentis Pelagij: quos illam interrogat ostentat potuerit, qui me sapientia longe antecibat, & claritas quam ego diuine gratiâ intelligebat efficaciam gentium prædicator D. Paulus: *Dicitis itaque mihi: quid adhuc querimus? Voluntas eius qui respicit? & respondit illum præsumptuosum insimulans, quod hoc inquit: O homo tu quis es qui respondes Deo? Numquid dicti fragmentum ei qui se fecit: quid me fecisti sic? Deinde hoc dat responsum, estque hoc quam maxime legitimum & vt scias, quod si noluit esse malus, non eris quia valem esse, opus est tuum, & si nolueris in infernum descendere, non descendes: quia gressus illi tui sunt tuncque voluntatis, quos ponis eo tendentes, & tra ad manum piratam tibi habes Dei gratiam, quod licet illam habere sit opus diuinæ misericordiæ, tamen non habere, culpæ tuæ imputetur. Ita porro diuine gratiæ efficaciam tam profundam continet Theologiam, vt in his illius abyssos intrare non expediat, & intelligimus ad istos notitiam diuinæ gratiæ licetam apprime esse necessariam.*

Prosequitur hoc argumentum dilucidè D. Aug. illa Salomonis verba perpendens: *Et sciui quantum altius non possim esse continent, nisi Deus det, & hoc ipsum est: ac sapientia, scire enim esset hoc dicitur, a se Dominum & deprecari sum illam.* His prælibatis nihil non est, tantos ignorare ac negare diuinæ gratiæ, fauorisque efficaciam: etenim necessarium est hoc à Deo postulare, vt faciat quæ sit eius efficaciam, & qualiter, quidquid in nobis boni est, ipse in nostra efficiat libertate: Non hoc argumentis inter nos discutiamus, sed orationibus ad Deum, & vt ipse nos illuminet, hoc nobis sufficiat, quod tu remans nosse docet nos Magister, vt fateamur, quidquid boni possidemus, à Deo prouenit, cui hoc ipsum sit ascribendum, pariter requiri, vt cum Christo fatearis, ac cognoscas: *Mea doctrina non est mea. Mea doctrina, mea sapientia, mea iustitia, & sanctitas, mea de oratio, virtus mea, salus mea, diuitia, meæ, meæ vires, atque potentia, mea non est de Deo: quia ex beneplacito suo hæc mihi liberalis inuidit.*

Philipp. 2.
13.
Li. de gratia Christi
& p. a. ro origin. li. contra Pelag. & Cyp. 1. c. 47. & seq.
Tom. 7.
D. BERN.
Tract. de
gra. & l.
arb. ad
Willelm.

Sap. 8. 27.
XI.
Ad hunc
n. ysterij
intelligen
tiam o
randus est
Deus.

